

Openbaar Ministerie
Parket Procureur-Generaal

Curaçao | Sint Maarten | Bonaire, Sint Eustatius & Saba

Requisitoir van het Openbaar Ministerie

in de appelzaak 500.00972/13 tegen Burney C.A. Fonseca

Aan het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curacao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Edelhoogachtbaar college,

Inleiding

Het onderzoek naar moord op Helmin Wiels is begonnen op 5 mei 2013 en gaat nog steeds onverminderd door. Door een team van politiemensen en het OM is en wordt er continu doorgewerkt om te achterhalen wie er verantwoordelijk zijn voor de moord op Helmin Wiels. Wij hebben het al vaker gezegd: goed en zorgvuldig onderzoek kost tijd.

Op straat en in de media wordt soms gezegd dat we nu 5 jaar verder zijn na de moord, maar dat er door politie en OM nog niet veel is bereikt. Dat is niet juist. We zijn nog niet klaar met het onderzoek, maar er is wel degelijk veel bereikt.

De schutter, Elvis Kuwas, is tot en met de Hoge Raad onherroepelijk veroordeeld voor het afvuren van de dodelijke schoten en is nu bereid om als getuige onder ede naar waarheid te verklaren wat er gebeurd is.

De moordmakelaar, Nini Fonseca, zit weer vast voor de moord op Wiels en is in eerste instantie veroordeeld tot 25 jaar gevangenisstraf.

Het OM is er van overtuigd dat Fonseca is ingehuurd door derden om de moord te laten uitvoeren. Tijdens deze zitting zullen er namen genoemd worden van mogelijke opdrachtgevers. Het is goed om te benadrukken dat deze personen nu niet terecht staan. Tijdens de zitting van de komende dagen gaat het vooral om het onderzoek naar de rol die Nini Fonseca heeft gespeeld.

Het onderzoek naar degenen die Fonseca hebben ingehuurd is nog volop gaande en zal worden voortgezet zolang er nog kansen zijn om nader bewijs te verzamelen.

Het OM kan niet altijd een 100% garantie geven dat uiteindelijk iedereen die bij een moord betrokken is geweest, zal worden veroordeeld. Dat kan in het onderzoek Maximus ook niet.

Het OM kan wél een 100% garantie geven dat er alles wat mogelijk is -binnen de grenzen van de wet- wordt gedaan om dat doel te bereiken. Er worden kosten noch moeite bespaard om de waarheid boven tafel te krijgen en het bewijs rond te krijgen tegen al diegenen die worden verdacht van betrokkenheid bij de moord.

Politie en OM zijn zeer vasthoudend op zoek naar de waarheid, maar hebben niet alles zelf in de hand. We zijn mede afhankelijk van anderen, bijvoorbeeld van getuigen, medeverdachten, rechters en buitenlandse autoriteiten.

Politie en OM weten in welke richting er gezocht moet worden naar de opdrachtgevers, maar het bewijs in huurmoordzaken is niet altijd snel en eenvoudig te vinden. Dat geldt ook voor de moord op Wiels. Zoals gezegd: goed en zorgvuldig onderzoek kost tijd, zeker als er sprake is van een politieke huurmoord. Maar we gaan net zolang door als nodig is.

Het appel

Bij vonnis d.d. 11 mei 2017 heeft het Gerecht in Eerste Aanleg van Curaçao (GEA) Burney C.A. Fonseca veroordeeld wegens het medeplegen van moord, strafbaar gesteld bij art 2:262 jo 1:123 lid 1 sub a Sr, tot een gevangenisstraf van 25 jaar met aftrek van voorarrest vanaf 20 september 2013 tot 8 augustus 2014 met bevel opheffing, dadelijk uitvoerbaar verklaard, ex art 113 lid 1 jo 116 Sv, van de op 8 augustus 2014 gegeven schorsing van het bevel gevangenhouding d.d. 15 oktober 2013.

Fonseca heeft, blijkens de akte d.d. 11 mei 2017 van de Griffier van het GEA, op diezelfde datum, via zijn raadvrouw, appel ingesteld tegen het hierboven aangehaalde vonnis d.d. 11 mei 2017 van het GEA. Aangezien het appel tijdig, ex art. 437 lid 1 sub a Sv, en op de juiste wijze, ex art 445 e.v. Sv, is ingesteld kan hij daarin worden ontvangen.

De omvang van het appel

Naar het zich laat aanzien is Fonseca, verder appellant te noemen, in appel gekomen, omdat hij zich niet kan verenigen met voormelde veroordeling, immers, blijkens de onderliggende processtukken, waaronder het proces-verbaal (pv) van de tweede regiezitting d.d. 7 december 2017 in appel, heeft hij telkens ontkend betrokken te zijn geweest bij het feit, waarvoor hij is veroordeeld. De centrale vraag in appel is derhalve of het geappelleerde vonnis in bewijstechnisch opzicht in stand kan blijven.

De regiefase van het appel

In de regiefase zijn op verzoek van appellant de navolgende getuigen gehoord bij de Rechter-Commissaris (RC):

Edsel A. Gumbs; Angelo R.N. de Windt, Gwendly M.A. Winklaar, Myschara de Lima, Michael L. Leesly, Monalisa A. Kuwas-Andrea, Lizsharetti E.S. Florentina, Givenchy N. Maria, Djangelo F.J. Damascus, Richardro T. Gregori, Anthony S. Bertinus, Otmar Oleana en Jean C.R. Coffie.

Door het Openbaar Ministerie (OM) zijn de volgende stukken ingebracht:

- derde en vierde aanvulling op het deelonderzoek Maximus (ZD01, 3^e aanvulling, 14 november 2017 en ZD01, 4^e aanvulling, 9 maart 2018);

- pv Toronto, (PV 182219 d.d. 28 oktober 2014) een deelonderzoek uit het onderzoek Maximus naar de vermogenspositie van appellant ter vaststelling van het wederrechtelijk verkregen voordeel;
- pv van bevindingen VDC d.d. 13 april 2018;
- pv van bevindingen over S.J. Rombley d.d. 31 mei 2018;
- pv van bevindingen over "Gino" d.d. 30 mei 2018;
- pv van bevinding A.S. Bertinus d.d. 23 mei 2018;

In het hiernavolgende zal, indien van belang, in worden gegaan op het resultaat van het bovenstaande.

Tot slot heeft het OM middels een last tot tenuitvoerlegging, ex art 618 Sv, d.d. 5 februari 2018, de tenuitvoerlegging van het bevel gevangenhouding d.d. 15 oktober 2013 ingaande 22 februari 2018 voortgezet, welke voortzetting door het Hof bij beschikking, ex art. 108 Sv, d.d. 23 februari 2018 is getoetst en in orde bevonden. Voormelde last en beschikking zijn aan appellant in persoon betekend op respectievelijk 7 februari 2018 en 12 maart 2018.

Het bewijs

Het bewijs dat Fonseca betrokken is bij de moord op Helmin Wiels, is opgesomd in het bewijsmiddelenoverzicht dat aan dit requisitoir is gehecht en daarvan deel uitmaakt (bijlage 1).

Casuïstiek

De geappelleerde veroordeling ziet op de betrokkenheid van appellant bij de moordaanslag op de Curaçaose politicus en parlementariër Helmin M. Wiels, gepleegd op 5 mei 2013 in Curaçao, waarbij deze met pistoolvuur van een enkele schutter om het leven is gebracht.

Voormelde schutter, te weten Elvis R. Kuwas, is per onherroepelijk vonnis d.d. 20 februari 2015 van het Hof voor het medeplegen van voormelde aanslag en twee andere moorden plus een gewapende overval tot een levenslange gevangenisstraf veroordeeld. Daarin heeft het Hof Kuwas omschreven als iemand, die:

“over de periode van een jaar drie mannen in koelen bloede, tegen betaling van geld, heeft doodgeschoten” welke moorden “alle (...) het karakter *hadden* van een liquidatie, waarbij de slachtoffers meedogenloos zijn afgemaakt (...) *en* op schokkende en beangstigende wijze uit het leven van de nabestaanden *zijn* weggerukt (...) *waarbij* bovendien (...) met Helmin Wiels

een volksvertegenwoordiger is vermoord, die, gelet op de verkiezingsuitslag, een significant deel van de bevolking vertegenwoordigde en die leider was van de politieke partij Pueblo Soberano (...) *waardoor* in het algemeen, binnen Curaçao, maar ook daarbuiten (...), de rechtsorde zeer ernstig *is* geschokt.”

Kuwas nu heeft Fonseca aangewezen als een van de opdrachtgevers om tegen betaling van een grote som geld Wiels om het leven te brengen.

De bewijsconstructie

Verklaring Kuwas

Gezien het bovenstaande kan het geen verbazing wekken, dat de verklaring van Kuwas een prominente plaats inneemt in het bewijs contra appellant, zo ook in het geappelleerde vonnis, waarin twee van zijn verklaringen, beide afgelegd bij de politie, op respectievelijk 11 maart 2014 en 12 oktober 2015, als bewijs zijn opgenomen, inhoudende, zoals weergegeven in het vonnis:

verdachtenverklaring van 11 maart 2014 (ZD01, Map Verklaringen Verdachten, pag. 12 e.v.)

“Op 5 mei 2013 was ik in de wijk Koraalspecht. Pretu (bijnaam Luigi Florentina, AG) zei tegen mij, dat een man, die zich op dat moment te Marie Pompoen bevond, geliquideerd moest worden. Hij zei mij, dat het om Helmin Wiels ging en dat er f 100.000,= voor betaald zou worden. Ik ben met Bolle (bijnaam Raoul Martinez, AG) naar Marie Pompoen gereden in een Kia Picanto. Bolle trad op als chauffeur en ik was inzittende. Bij Marie Pompoen stopte Bolle de auto en ben ik uitgestapt. Ik bevond mij op ongeveer drie meter van Helmin Wiels. Ik richtte het pistool op hem (Wiels, AG) en begon te schieten. Bij het derde of vierde schot zag ik, dat hij (Wiels, AG) een paar stappen in mijn richting deed. Toen ik zag, dat Helmin Wiels neerviel ging ik door met schieten. Als ik mij niet vergis heb ik negen a elf kogels gelost. Ik heb het vuurwapen helemaal leeg geschoten op hem (...) De opdracht om Wiels te vermoorden kwam van Pretu en Nini (bijnaam appellant, AG). Pretu heeft mij f 60.000,= betaald. Ik heb van Pretu vernomen, dat Nini Fonseca de opdracht om Helmin Wiels te vermoorden had gekregen. Nini heeft op zijn beurt Pretu benaderd. Pretu moest op zijn beurt de soldaten inhuren om de moord op Helmin Wiels uit te laten voeren (...).

getuigenverklaring van 12 oktober 2015 (ZD01, Map Verklaringen Getuigen, pag. 9 e.v.)

In verband met de moord op Wiels is er een ontmoeting geweest in de garage van Pretu. Dit was een ontmoeting tussen Pretu, Nini, Bolle en mij. Nini zei toen, dat Pretu met Bolle en mij moest praten.”

Daarbij heeft aanvullend op het door het GEA gebruikte bewijs over de meeting in de garage te gelden, dat appelland, in de lezing van Kuwas, tegen Florentina heeft gezegd, dat hij, Florentina dus, met Kuwas en Martinez in de garage moest gaan praten:

“omdat die kon worden afgesloten. Ik heb dit Nini zo horen zeggen” (getuigenverklaring van 16 oktober 2015, ZD01, Map Verklaringen Getuigen, pag. 14);

waarna Florentina voorts in de garage:

“mij in details heeft uitgelegd, dat ik Wiels moest omleggen (...) het geld *daarvoor* van Fonseca kwam (...) en (...) Fonseca mij het geld zou geven. Pretu heeft dat meerdere keren gezegd. Nini Fonseca staat er om bekend, dat hij geen kleine man is en daarom was ik er zeker van, dat ik het geld zou krijgen” (getuigenverklaring van 19 april 2017 op zitting GEA, zittingsprocesverbaal, pag. 2).

terwijl na afloop daarvan:

“Nini weer bij ons (Florentina, Martinez en Kuwas, AG) is komen staan (...) *waarna* Pretu en Nini samen in de witte pick-up van Pretu *zijn weggereden*” (getuigenverklaring van 12 oktober 2015, ZD01, Map Verklaringen Getuigen, pag. 11).

Voorts heeft aanvullend op het bewijs over de betaling te gelden, dat Kuwas, naar eigen zeggen, thuis bij Florentina uit een zwarte sporttas met geld door Florentina in contanten is betaald, welke tas appelland vlak daarvoor bij Florentina had bezorgd. In eigen woorden:

“Het geld, dat ik van Pretu kreeg kwam uit een *zwarte sporttas, waarin heel veel geld zat*. Ik had die sporttas eerder gezien. Nini had die sporttas bij Pretu naar binnengebracht, voordat ik werd uitbetaald. *Toen Nini weer bij Pretu wegging, had hij geen tas bij zich*. Een aantal dagen daarvoor had ik Nini en Pretu ook al samen gezien met die sporttas” (getuigenverklaring van 19 april 2017 op zitting GEA, zittingsprocesverbaal, pag. 3).

Voormelde verklaring van Kuwas wordt ondersteund door een aantal getuigen, dat door Kuwas, kort na de moord, in vertrouwen is genomen, onder wie diens echtgenote Monaliesa A. Kuwas-Andrea en vriendin Suhaima J. Rombley, wiens verklaringen in het geappelleerde vonnis als bewijsmiddelen zijn opgenomen, inhoudende, zoals weergegeven in het vonnis:

Getuigenverklaring Kuwas-Andrea van 11 februari 2014 (ZD01, Map Verklaringen Getuigen, pag. 37 e.v.)

“Op 5 mei 2013 heb ik mijn man Elvis Kuwas afgezet in Koraalspecht. Elvis heeft mij op 6 mei 2013 verteld, dat hij de dag ervoor Helmin Wiels had doodgeschoten. Hij heeft mij

verteld, dat hij naar de woning van Pretu is gegaan, dat hij Nini en Pretu in de garage van de woning van Pretu had aangetroffen en dat Pretu hem in het bijzijn van Nini had verteld, dat Helmin Wiels bij de Pier van Marie Pampoen was gezien en dat Pretu hem vroeg of hij bereid was Wiels dood te schieten. Elvis heeft verder gezegd, dat Nini geld had gekregen en dit aan Pretu had gegeven om de schutter en de chauffeur te betalen. Hij is met Bolle in een Kia Picanto naar de pier van Marie Pampun gereden waar hij Wiels heeft doodgeschoten. Bolle was de chauffeur van de Kia Picanto.”

getuigenverklaring Rombley van 5 september 2013 (ZD01, Map Verklaringen Getuigen, pag. 17 e.v.)

“Op 8 mei 2013 (3 dagen na de moord op Wiels, AG) heeft Monster (bijnaam Kuwas, AG) mij verteld, dat hij, in opdracht van Luigi en Nini, de president had geliquideerd. Met de president bedoelde hij Wiels. Op 5 mei 2013 was hij, Monster, door Monaliesa afgezet bij de woning van Luigi. In de garage van Luigi had hij Nini, Bolle en Luigi aangetroffen.”

Van deze twee getuigen kon enkel Kuwas-Andrea in de verwijzing in appel door de RC worden gehoord.

Voor zover in dit kader van belang heeft Kuwas-Andrea op vragen van de verdediging van appelland de hierboven weergegeven verklaring bevestigd en in het bijzonder aangegeven, dat Kuwas haar heeft verteld, dat hij, Kuwas dus:

“van Nini en Pretu de opdracht had gekregen om Wiels te vermoorden (...) welke opdracht in de garage van Pretu is gegeven (...) waartoe Pretu (...) van Nini hem (Kuwas, AG) moest benaderen en Nini heeft betaald” (pv RC-verklaring Kuwas-Andrea d.d. 28 februari 2018, pag. 2).

Rombley kon, ondanks inspanning zijdens het OM, zoals verwoord in het proces-verbaal d.d. 31 mei 2018 van de zaakofficier, niet worden achterhaald. Die inspanning dateert reeds uit het proces in eerste aanleg en heeft tot laatstelijk maart 2018 onvoldoende aanknopingspunten opgeleverd om haar verblijfplaats binnen afzienbare tijd te achterhalen, waardoor haar verhoor als nodeloos, ex art. 318 Sv, moet worden aangemerkt, zodat daar in de onderhavige procedure van kan worden afgezien.

Nu er dus een goede reden is voor het tot nu toe niet kunnen horen van Rombley door de verdediging - Rombley is onvindbaar gebleken - en haar verklaring niet op zichzelf staat, doch ondersteuning vindt in de verklaring van onder meer Kuwas, Kuwas-Andrea en zoals hierna blijkt, getuige Lizsharetty E.S. Florentina, kan deze worden gebruikt zonder in strijd te komen met het recht van appelland op een eerlijk proces, ex art 6 EVRM (conform HR 7 juli 2015, ECLI:NL:HR:2015:1833).

Daarnaast zij in vorenbedoeld verband tevens gewezen op de verklaringen van de zonet genoemde Lizsharetty Florentina en ook Dangelo F.J. Damascus, immers hebben beiden, ieder afzonderlijk van elkaar, Kuwas horen zeggen, dat appellant en Florentina hebben betaald voor de moord op Wiels. In hun eigen woorden:

getuigenverklaring Lizsharetty Florentina van 19 mei 2016 (ZD01, Map Verklaringen Getuigen, pag. 171)

“Ik hoorde (...) Monster onder andere zeggen, dat Luigi en Nini met een gedeelte van het geld zijn gebleven. Monster had het over het geld, dat hij van Luigi en Nini moest krijgen voor het vermoorden van Helmin Wiels (...) ik zag, dat Monster heel erg boos was op dat moment (...) ik hoorde, dat Monster tegen Suzy (roepnaam Rombley, AG) zei, dat hij Luigi en Nini wil vermoorden.”

Verdachtenverklaring Damascus van 28 maart 2014 (ZD01, Map Verklaringen Verdachten, pag. 63)

“Na de moord *op* Helmin Wiels heeft Monster mij verteld, dat Nini en Pretu hem hadden *bestolen* door hem minder geld voor de moord te geven dan ervoor bestemd was.”

In de verwijzing heeft Florentina aangegeven, dat haar politieverklaringen kloppen en dat Rombley haar inderdaad heeft verteld wie Kuwas had opgedragen de moord te plegen, namelijk “Nini en Luigi (mijn broer).”

De hierboven aangehaalde passage uit haar verklaring van 19 mei 2016 is niet aan de orde gekomen (pv RC-verklaring Florentina d.d. 5 maart 2018, pag. 2).

Damascus daarentegen hield zich in de verwijzing op de vlakte (niet meer herinneren/weten). De hierboven aangehaalde passage uit zijn verklaring van 28 maart 2014 is niet expliciet aan de orde gekomen (pv RC-verklaring Damascus d.d. 6 maart 2018, pag. 2).

Verklaring B5

Een ander belangrijke bewijsbron vormt de verklaring van de bedreigde getuige B5. Belangrijk, aangezien deze als het ware de mondelinge overlevering vertegenwoordigt van de wetenschap van de tweede uitvoerder van de moordaanslag op Wiels, namelijk wijlen Martinez, die als chauffeur had gefungeerd voor Kuwas. In het geappelleerde vonnis is deze bron ook als bewijs gebruikt en als volgt weergegeven:

pv RC-verklaring van bedreigde getuige B5 onder ede d.d. 15 januari 2015 (ZD01, Map Verklaringen Getuigen, pag. 173 e.v.)

“Ik heb van Bolle gehoord, dat er een vergadering heeft plaatsgevonden in de garage van Pretu om de moord op Wiels te beramen. Nini, Monster en Pretu waren daarbij. Nini deelde hen mee wat de opdracht was. Nini gaf instructies aan Pretu, zodat Pretu de uitvoerder weer kon instrueren. Nini moest achteraf het geld verdelen. Bolle heeft mij verteld, dat degene die had betaald om Wiels te vermoorden belangrijke mensen zijn. Hij noemde de naam Jamaloodin. Ik heb van Bolle begrepen, dat Pretu het geld van die offerte via Nini van Jamaloodin heeft gekregen. Ik heb Bolle en Gino (is niet geïdentificeerd, AG) met elkaar horen spreken over een offerte, die Jamaloodin zou hebben uitgebracht om Wiels te vermoorden.”

Over de bruikbaarheid van de anonieme verklaring voor het bewijs is in het geappelleerde vonnis de volgende argumentatie gebruikt:

“Het Gerecht stelt voorop, dat ingevolge artikel 385, vierde lid, van het Wetboek van Strafvordering (Sv) de verklaring van deze getuige alleen als bewijsmiddel gebezigd mag worden, indien belangrijke steun aan ander gebezigd bewijsmateriaal kan worden ontleend. Naar het oordeel van het Gerecht is, gelet op de verklaringen van Kuwas en Gumbs en de voor het bewijs gebezigde Sms-berichten, aan deze voorwaarde voldaan.

Het Gerecht acht de verklaring van de bedreigde getuige B5 ook overigens betrouwbaar en bruikbaar voor het bewijs. Het Gerecht overweegt daartoe allereerst, dat de rechter-commissaris afdoende heeft gemotiveerd waarom de anonimiteit van deze getuige dient te worden gewaarborgd. Voorts is door de rechter-commissaris aangegeven, dat de redenen van wetenschap van deze getuige bij haar, de rechter-commissaris, bekend zijn. Het Gerecht acht daarnaast van belang, dat deze getuige consistent en gedetailleerd heeft verklaard en deze verklaringen, zoals reeds gezegd, voldoende steun vinden in de overige bewijsmiddelen.”

In deze argumentatie gaat het juridische kader schuil aan de hand waarvan beoordeeld moet worden in welke gevallen de verklaring van een getuige van wiens identiteit niet blijkt tot het bewijs kan meewerken. Dat kader wordt in het bijzonder gevormd door het Wetboek van Strafvordering en de jurisprudentie van Hoge Raad en EHRM.

Om met de jurisprudentie te beginnen. De Hoge Raad heeft onlangs wederom via HR 24 april 2018, ECLI:NL:HR:2018:666, de lijn, uitgezet door het EHRM in zaken als Kostovski, EHRM 20 november 1989, NJ 1990, 245 en Doorson, EHRM 26 maart 1996, ECLI:NL:XX:1996:AD2516, als leidraad aangewezen voor de beantwoording van de vraag of een veroordeling, in het licht van

het recht van de verdachte op een eerlijk proces, ex art. 6 EVRM, gebaseerd mag worden op anonieme getuigenverklaringen. In die leidraad staan de volgende factoren centraal:

- a. waren er voldoende redenen om de identiteit van de getuige te verhullen?
- b. zijn er zodanige maatregelen getroffen, dat de verdediging toch in de gelegenheid is gesteld de betrouwbaarheid van de anonieme verklaring ter discussie te stellen?
- c. is de veroordeling niet enkel of in beslissende mate op de anonieme verklaring gebaseerd?

ad a Volgens de systeem van de wet is het aan de RC, ex art. 261 Sv, om te beoordelen of de getuige een bedreigde getuige is. De zittingsrechter heeft slechts te toetsen of de RC in redelijkheid tot zijn beslissing heeft kunnen komen, vide daarvoor HR 30 juni 1998, ECLI:NL:HR:1998:ZD1214, alsmede HR 24 april 2018, ECLI:NL:HR:2018:666.

In casu heeft het GEA voormelde toetsing ambtshalve verricht en geconcludeerd:

“dat de rechter- commissaris afdoende heeft gemotiveerd waarom de anonimiteit van deze getuige dient te worden gewaarborgd.”

Daarbij heeft het GEA, naar het zich laat aanzien, de processen-verbaal d.d. 15 januari 2015 en 7 november 2016, die de RC daarvan heeft opgemaakt, onder ogen gezien.

In beide verbalen heeft de RC namelijk blijk gegeven ter gelegenheid van de twee verhoren van de getuige elke keer te hebben onderzocht welke bezwaren de getuige had tegen onthulling van de getuige's identiteit. De daarbij door de RC gehanteerde onderzoeksmethodiek, waarin telkens een viertal vragen centraal stond, was er duidelijk op gericht door te dringen tot de onderliggende bedreiging van de getuige en deze te objectiveren. Om die reden kan de methodiek als toereikend worden gewaardeerd, zodat het daarop door de RC gebaseerde oordeel over de status van de getuige een redelijke en terechte is.

ad b In casu is de verdediging in de gelegenheid gesteld de getuige na het afleggen van de eerste verklaring schriftelijke vragen te stellen, welke vragen in een tweede verhoor aan de getuige door de RC zijn gesteld, behalve een tweetal vragen, dat op grond van, kort gezegd, bronbescherming door de RC zijn belet. Aldus is in genoegzame mate de verdediging gecompenseerd in haar beperktheid de getuige vis a vis vragen te stellen teneinde de betrouwbaarheid van de afgelegde verklaring te toetsen.

Uit het geappelleerde vonnis blijkt niet, dat het GEA het aspect van de bevraging door de verdediging onder ogen heeft gezien, althans niet expliciet. Mijns inziens zal uw Hof dat aspect wel moeten betrekken in de bewijsoverweging betreffende het gebruik van de onderhavige getuigenverklaring.

ad c In casu is genoegzaam gebleken, dat de veroordeling niet enkel of in beslissende mate op de verklaring van B5 is gebaseerd, doch op minstens een drietal andere bronnen, waaronder de verklaringen van Kuwas.

Overigens is de ondersteuningseis er een, die expliciet wordt genoemd in art. 385 lid 4 Sv en enkel uit “ander gebezigd bewijsmateriaal” mag bestaan. Dat andere materiaal wordt in casu gevormd door de eerder vermelde verklaring van Kuwas - juridisch een getuigenverklaring op naam, ex art. 385 lid 1 Sv - en zoals ik in het vervolg zal aangeven een andere getuigenverklaring op naam (verklaring Gumbs), alsmede een proces-verbaal bevinding over SMS-verkeer van appellant, zijnde een proces-verbaal, in de wettelijke vorm opgemaakt, als bedoeld in art. 387 lid 1 sub b Sv.

Hiermee is voldaan aan de eisen die gesteld worden aan het gebruik van anonieme getuigenverklaringen, zodat niet kan worden gezegd, dat gebruikmaking van de getuigenverklaring van B5 op gespannen voet staat met het recht op een eerlijk proces.

Een enkel aspect van de verklaring van getuige B5 behoeft nog bespreking, namelijk de bron van wetenschap van de getuige, deze is namelijk van horen zeggen en als zodanig afkomstig van een andere persoon, in casu Martinez, die niet meer onder ons is, aangezien hij eerder is omgebracht en wel voordat hij zelf een verklaring bij de politie/justitie, al dan niet ten overstaan van de verdediging, heeft kunnen afleggen.

Voorop zij gesteld, dat geen rechtsregel zich tegen gebruik van een getuigenverklaring van horen zeggen verzet. In de voorwaarde, dat de getuigenverklaring betrekking dient te hebben op “feiten of omstandigheden, die hij zelf *heeft* waargenomen of ondervonden” ex art 385 lid 1 Sv, is door de Hoge Raad - vanaf HR 20 december 1926, NJ 1927, 85 - bij de toelating van de getuigenverklaring van horen zeggen geen argument gezien tegen het overbrengen door de getuige van een verklaring van iemand anders, die de verklaring tegenover de getuige aflegde. Aldus werd de verklaring van de getuige als overbrengende verklaring in beginsel als het enige bewijsmiddel aangemerkt en de overgebrachte verklaring werd als de inhoud van de overbrengende verklaring verstaan, immers de getuige had die verklaring toch zelf via waarnemingsindrukken opgenomen.

Het voorgaande is niet anders als de bron van de overgebrachte verklaring, zoals in casu, is overleden, mits er voldoende resterende mogelijkheden zijn om de betrouwbaarheid van de overgebrachte verklaring te toetsen, anders dan door rechtstreekse ondervraging, die alsdan niet meer mogelijk is.

Van belang in voormelde kwestie is het arrest van het EHRM inzake Al Khawaja (en Tahery) versus Verenigd Koninkrijk (15 december 2011, nr. 26766/05 en 22228/06), waarbij een arts terechtstond wegens aanranding van een vrouw, die nadat zij een belastende verklaring bij de politie (en 2 vrienden) had afgelegd, zelfmoord pleegde.

Het EHRM stelde daarin voorop:

“(…) where a hearsay statement is the sole or decisive evidence against a defendant, its admission as evidence will not automatically result in a breach of article 6;”

zolang er maar voldoende “counterbalancing factors” en “procedural safeguards” beschikbaar zijn.

In dat licht bezien acht het EHRM 3 vragen van belang:

- a. of er een noodzaak was de verklaring van de afwezige getuige toe te laten tot het bewijs;
- b. of de niet getoetste verklaring het enige of beslissende bewijs vormde voor de veroordeling, de zogenaamd alom bekende “sole or decisive”-regel;
- c. of er voldoende “counter balancing factors” aanwezig waren, waaronder sterke procedurele waarborgen om zeker te stellen, dat de berechting, bezien in zijn geheel, eerlijk was in de zin van artikel 6 EVRM, oftewel of de verdediging voor het niet zelf kunnen horen van de getuige voldoende compensatie is geboden.

Het EHRM in par. 147:

“Because of the dangers of the admission of such evidence, it would constitute a very important factor to balance in the scales (...) and one which would require sufficient counterbalancing factors, including the existence of strong procedural safeguards. The question in each case is whether there are sufficient counterbalancing factors in place, including measures that permit a fair and proper assessment of the reliability of that evidence to take place. This would permit a conviction to be based on such evidence only if it is sufficiently reliable given its importance in the case.”

In casu is net als in de zaak Al Khawaja de bron van de door getuige B5 overgebrachte verklaring, te weten Martinez, overleden, terwijl de dood van Martinez, gezien het belang van zijn aan B5 overgeleverde verklaring, het noodzakelijk maakt om de verklaring van B5 te gebruiken. Daarnaast blijkt, zoals hierboven aangegeven, de overgebrachte verklaring niet het enige of beslissende bewijs te zijn voor de veroordeling en is desondanks bij wijze van compenserende maatregel de verdediging in de gelegenheid gesteld via de RC vragen te stellen aan getuige B5 en langs die weg de onderliggende verklaring van Martinez op haar betrouwbaarheid te toetsen.

Een overigens niet onbelangrijk verschil met de zaak Al Khawaya is, dat de dood van Martinez in verband staat, dan wel kan worden gebracht, met de onderhavige strafzaak, terwijl er aanwijzingen zijn, dat Martinez, naar het zich laat aanzien, vanwege zijn mogelijke verklaringsbereidheid is omgebracht door, dan wel, in opdracht c.q. medeweten van appellant en/of Florentina. Die

aanwijzingen zijn bij appellant in een DNA- beschikking, ex art. 79a Sv, d.d. 4 februari 2016, HAR 8/16, van het Hof aangemerkt als ernstige bezwaren (bijlage2). Het Hof in rechtsoverweging 3.4:

“Uit de stukken en de in raadkamer verkregen inlichtingen is voldoende gebleken van ernstige bezwaren tegen de verdachte ter zake van de verdenking van betrokkenheid bij medeplegen van moord c.q. doodslag op Raul Martinez.”

Ook bij Florentina zijn ernstige bezwaren wegens moord/doodslag Martinez geconstateerd, hij zat immers daarvoor in voorlopige hechtenis (bijlage 3)!

Niet onbelangrijk, schreef ik hierboven, omdat appellant daarmee in de ogen van het EHRM het recht verspeelt om schending van art 6 EVRM te claimen wegens het wegvallen c.q. niet kunnen verhoren van de onderliggende getuige, Martinez dus.

In dat laatste verband is significant wat het EHRM in paragraaf 123 heeft overwogen in het geval de vrees van de getuige om in persoon ten overstaan van de verdediging/verdachte te verklaren kan worden herleid tot de verdachte zelf of de zijnen.

“When a witness’s fear is attributable to the defendant or those acting on his behalf, it is appropriate to allow the evidence of that witness to be introduced at trial without the need for the witness to give live evidence or be examined by the defendant or his representatives - even if such evidence was the sole or decisive evidence against the defendant. To allow the defendant to benefit from the fear he has engendered in witnesses would be incompatible with the rights of victims and witnesses. No court could be expected to allow the integrity of its proceedings to be subverted in this way. Consequently, a defendant who has acted in this manner must be taken to have waived his rights to question such witnesses under article 6. The same conclusion must apply when the threats or actions which lead to the witness being afraid to testify come from those who act on behalf of the defendant or with his knowledge and approval.”

Onder de hierboven beschreven omstandigheden levert het gebruik van een verklaring van horen zeggen van een gedode bron afkomstig van een bedreigde getuige geenszins een schending op van art 6 EVRM.

Verklaring Gumbs

Een derde bewijsbron is de getuigenverklaring van voormalig Hoofd van de Veiligheidsdienst Edsel A. Gumbs, zoals afgelegd op 31 maart 2017 bij de RC en in het geappelleerde vonnis als volgt weergegeven (getuigenverklaring Gumbs d.d. 31 maart 2017, ZD01, 2^e aanvulling, pag. 420 e.v.):

“Ten aanzien van de betrokkenheid van George Jamaloodin bij het geven van de opdracht om Helmin Wiels te vermoorden kan ik het volgende vertellen. Twee of drie dagen na de moord op Helmin Wiels werd ik telefonisch benaderd door een informant van de Veiligheidsdienst Curaçao (VDC) voor een ontmoeting. Ik was op dat moment officieel nog hoofd van de VDC. Ik kende deze informant van mijn werk bij de VDC. Hij was door de VDC met goed gevolg gescreend op betrouwbaarheid. Tijdens die ontmoeting vertelde deze informant mij, dat hij er getuige van was geweest, dat Jamaloodin aan een man, die in een auto zat, vroeg of hij iemand "koud" kon maken voor hem. Hij zei daarbij, dat het ging om Helmin Wiels. Pretu zat achter in die auto. Jamaloodin stond buiten de auto. Diezelfde nacht kwam deze auto terug. In de auto zaten toen Pretu en (...)Fonseca. Ze kwamen terug bij Jamaloodin voor het aanbod om Wiels te vermoorden. Fonseca heeft toen tegen Jamaloodin gezegd: "ma tende ku bo tin un trabao, mi a bin tume" ("Ik heb gehoord, dat je een werk hebt, ik kom het aannemen" GEA). Deze ontmoetingen vonden plaats in de omgeving van de woning van Jamaloodin. De informant was op dat moment in de buurt van Jamaloodin en heeft verteld, dat hij dit alles zelf gezien en gehoord heeft.”

In de verwijzing in appel heeft getuige Gumbs zijn verklaring bij de RC bevestigd (pv RC-verklaring getuige Gumbs d.d. 21 februari 2018).

Uit de hierboven aangehaalde verklaring blijkt, dat getuige Gumbs verslag doet van hetgeen hij van iemand anders, te weten een informant van de VDC, die, zoals hierna zal blijken, niet kon worden getraceerd, tijdens een persoonlijk onderhoud, heeft gehoord.

In zoverre dient de verklaring van Gumbs als een verklaring de auditu van een niet te traceren persoon worden beschouwd. Dit soort verklaringen zijn, zoals we hierboven reeds hebben gezien, vrijelijk onder de reguliere getuigenverklaring op naam te brengen, immers verzet geen rechtsregel zich tegen gebruik van een getuigenverklaring van horen zeggen en dat is de verklaring van Gumbs in essentie.

Aan het voorgaande doet niet af, dat voormelde persoon, als in casu, onbekend of zo men wil anoniem is gebleven. De Hoge Raad heeft expliciet bepaald in HR 14 december 2004, ECLI:NL:HR:2004:AQ8925, dat een getuigenverklaring de auditu, waarin verslag wordt gedaan van hetgeen een onbekende ander aan de overbrengende getuige heeft verteld, niet kan worden aangemerkt als “de verklaring van een getuige wiens identiteit niet *is gebleken*” als bedoeld in art. 385 lid 2 Sv. De identiteit van de overbrengende getuige is immers bekend, het is die van Gumbs.

Een bijzonderheid is wel, dat de door getuige Gumbs genoemde informant niet traceerbaar is gebleken, waardoor in zoverre in de keten van zegslieden een onverifieerbaar element, bestaande dus uit de door Gumbs overgebrachte verklaring van de informant, is binnengeslopen, welk

element, zal moeten worden gecompenseerd in de geest van de Al Khawaya-jurisprudentie van het EHRM.

Anders gezegd moeten er voldoende resterende mogelijkheden zijn om de betrouwbaarheid van de overgebrachte verklaring te toetsen, anders dan door rechtstreekse ondervraging van de informant. Daarbij zijn mutadis mutandis 3 factoren van belang:

- a. is er een goede reden dat de informant niet (mede) door de verdediging is gehoord?
- b. zo ja, is de overgebrachte verklaring van de informant, het enige of beslissende bewijsmiddel om tot een veroordeling te kunnen komen?
- c. is dat het geval, dan is de derde vraag of de verdediging voor het niet zelf kunnen horen van de informant voldoende compensatie is geboden?

Ad a Over voormelde informant heeft Gumbs aangegeven, dat deze onder code en naam, die hij zich niet kan herinneren, in de informanten- en agentenlijst van de VDC moet zijn opgenomen (getuigenverklaring Gumbs d.d. 31 maart 2017, ZD01, 2^e aanvulling, pag. 421 en pv RC-verklaring getuige Gumbs d.d. 21 februari 2018, pag. 2).

Aan de hand van beide verklaringen van getuige Gumbs heeft het OM telkens de VDC opgezocht in een poging te komen tot identificatie van de informant. Uit de daarvan opgemaakte processen-verbaal respectievelijk gedateerd 7 april 2017 en 13 april 2018, volgt dat:

het de VDC in verband met de geheimhoudingsplicht, niet vrijstaat “lijsten met (code)namen van informanten of agenten”, zo die al bestaan, dan wel informatie daaruit, aan derden, waaronder het OM, te verstrekken;

de VDC niet beschikt “over een fotoblad van informanten;”

het voor de VDC “op basis van de door Gumbs verstrekte gegevens” desondanks “niet mogelijk is om na te gaan wie de informant is.”

Het resultaat van het voorgaande is, dat de informant, ondanks inspanning zijdens het OM, niet kon worden geïdentificeerd en in het verlengde daarvan ook niet kon worden opgespoord. Daarin ligt een goede reden voor het niet verhoren van de getuige.

Ad b Voorop dient te worden gesteld, dat de overgebrachte verklaring van de informant is gebaseerd op “feiten en omstandigheden, die” de informant “zelf heeft waargenomen of ondervonden” ex art 385 lid 1 Sv, terwijl deze zintuigelijke waarneming van de informant in feitelijke bewoordingen, ontdaan van enige mening of conclusie of interpretatie, door Gumbs is overgedragen in verhoor. Noch de waarneming van de informant, noch de overdracht

daarvan door Gumbs is in verhoor bij de RC door de verdediging betwist. Daarnaast staat de door Gumbs overgebrachte verklaring van de informant geenszins op zichzelf, doch dient te worden gezien in samenhang met de inhoud van de hiervoor genoemde bewijsmiddelen, waaronder de verklaring van Kuwas en B5, die beiden appellant aanwijzen als de intellectuele dader, lees opdrachtgever, van de moord op Wiels. Voorts is in de appelfase het volgende ondersteund materiaal aangedragen. Zie daarvoor hierna paragraaf “aanvullend bewijs.”

De conclusie is derhalve, dat de onderliggende verklaring voldoende ondersteuning heeft in de inhoud van overige bewijsmiddelen en daarnaast inhoudelijk voldoende betrouwbaar wordt geacht.

Ad c ten overvloede, doch desalniettemin is de verdediging in de gelegenheid gesteld getuige Gumbs na het afleggen van diens eerste verklaring vragen te stellen in een tweede verhoor bij de RC. Aldus is in genoegzame mate de verdediging gecompenseerd in haar beperktheid de informant vis a vis vragen te stellen teneinde de betrouwbaarheid van de afgelegde verklaring te toetsen. Zij in dit verband herhaalt, dat de verdediging bij die gelegenheid geen enkele vraag over de inhoud van de door getuige Gumbs overgedragen waarnemingen van de informant heeft gesteld.

SMS-verkeer

De vierde bewijsbron wordt gevormd door het SMS-verkeer tussen appellant en Jamaloodin, een en ander zoals vastgelegd bij proces-verbaal van bevindingen d.d.12 januari 2016 (ZD01, Map Bevindingen, pag. 595 e.v.). In het geappelleerde vonnis is dit SMS-verkeer, waarvan appellant en Jamaloodin hebben beaamd, dat dat tussen hen is gevoerd, ook als bewijs gebruikt. Deze luiden (leestekens zijn van mij, AG) als volgt:

SMS 30 april 2013 om 15.28 uur appellant-Jamaloodin:

“Ruman, konta? Kon a sigi ku e kurpa? Ki dia mi wak bo, pa mi por kuminsa traha? Ruman, mi tin mi uniform nan kaba”.

(Broer, hoe gaat het? Hoe staat het met jouw gezondheid? Wanneer kan ik je zien, zodat ik kan beginnen met werken? Broer, ik heb mijn uniformen al).

SMS 30 april 2013 om 15.42 uur Jamaloodin-appellant:

“Lora na mi kas, pa mi waknan.”

(Kom bij me thuis, zodat ik ze kan zien).

SMS 30 april 2013 om 16.01 uur, appellant-Jamaloodin:

"Se, mi tei."

(Ja, ik ben er).

SMS 4 mei 2013 te 10.53 uur van Jamaloodin aan appellant:

"E Ia manda, pa mi bisa algu. Ki ora por pasa, pa mi bisa bo?"

(Hij heeft me gestuurd om iets te zeggen. Wanneer kun je langskomen, zodat ik het aan jou kan zeggen?).

SMS 4 mei 2013 om 10.54 uur appellant-Jamaloodin:

"12or ta bon."

(12.00 uur is goed).

SMS 4 mei 2013 om 10.55 uur Jamaloodin-appellant:

"Aworaki lo ta miho. Mi ta na kas."

(Nu komt het beter uit. Ik ben thuis).

SMS 4 mei 2013 om 10.56 uur appellant-Jamaloodin:

"Mi ta bin ok."

(Ik kom ok).

Het GEA heeft voormeld SMS-verkeer als heimelijk gelabeld en geplaatst in de context van de uitleg, die Kuwas heeft gegeven aan de opdrachtverstrekking voor de moord op Wiels, namelijk, dat zoals aangegeven door Florentina, de opdracht om Wiels te vermoorden bij appellant is binnengekomen en vervolgens door appellant is uitgezet bij Florentina. Daarbij hechte het GEA belang aan het uitblijven van een aannemelijke verklaring van appellant voor de context van het berichtenverkeer. Geciteerd uit het vonnis:

"De verdachte heeft geen aannemelijke verklaring gegeven voor deze berichten. Integendeel, hij heeft ter terechtzitting op 19 april 2017 uitdrukkelijk ontkend ooit voor Jamaloodin gewerkt te hebben. De door de verdediging opgeworpen stelling, dat het hier om werk voor zijn broer zou gaan wijst het Gerecht, gelet op de inhoud van de teksten, als niet geloofwaardig van de hand. Voorts wordt er hierbij op gewezen dat Jamaloodin heeft

verklaard geen familieleden van de verdachte te kennen en dat er nooit een broer van verdachte voor hem heeft gewerkt.”

Dit is een terechte gevolgtrekking.

Aanvullend passen daar de volgende overwegingen van OM-zijde bij.

Het heeft er alle schijn van, dat de aangehaalde SMS-berichten, te beginnen met in het bijzonder het SMS-bericht van 30 april 2013 om 15.28 uur, waarin appellant Jamaloodin, die hij telkens aanspreekt met broer, vraagt hoe het met zijn gezondheid staat, wanneer hij hem kan ontmoeten, zodat hij kan beginnen met werken en dat hij zijn uniformen al heeft, voortborduurde op twee eerdere SMS-berichten tussen Jamaloodin en appellant handelende over een job, dat Jamaloodin voor appellant had en daarna een doktersbezoek van Jamaloodin wegens ziekte, waardoor Jamaloodin even niet beschikbaar was voor appellant. Vide daarvoor:

SMS 25 april 2013 om 10.38 uur Jamaloodin-appellant:

"Ma hanja un trabow di 4 ora. Kizas algo pa abo? Ora bo tin chens, pasa."

(ik heb een job voor 4 uren. Wellicht iets voor jou? Kom langs als je kans ziet)

SMS 29 april 2013 om 15.18 uur appellant-Jamaloodin:

"Ruman, bo tei?"

(Broer, ben je er?).

SMS 29 april 2013 om 15.22 uur Jamaloodin-appellant:

"Mal malu, dokter."

(Erg ziek, dokter).

Deze aanvulling maakt het verband van de opdrachtverstrekking door Jamaloodin gericht aan appellant alleen maar inzichtelijker en sterker.

Daarnaast verhoudt de stelling zijdens de verdediging, dat voormelde opdrachtverstrekking op regulier werk voor de broer zou zien zich niet met het gegeven, dat het SMS-verkeer over werk voor de broer reeds in februari 2013 is afgerond, de laatste SMS daaromtrent is gedateerd 19 februari 2013.

Voorts heeft Jamaloodin telkenmale, als getuige en verdachte, ook na confrontatie met het SMS-verkeer, waarover hij niets zinnigs heeft kunnen verklaren, aangegeven appellant nooit, op welke wijze dan ook, voor hem gewerkt.

Aanvullend bewijs

Naast het bewijs dat het Gerecht in Eerste Aanleg heeft gebezigd, blijkt uit het dossier meer redengevend bewijs en heeft het Openbaar Ministerie uit het voortdurende onderzoek naar de intellectuele daders aanvullende belastende informatie versus appellant. Dit nader bewijs zal hieronder worden besproken.

Aanvullend bewijs van vóór vonnis GEA 11 mei 2017

Hieronder wordt weergegeven het aanvullend bewijs dat al beschikbaar was op het moment dat het vonnis in eerste aanleg werd uitgesproken.

Verklaringen de auditu

Verklaringen van personen aan wie Kuwas verteld heeft dat Fonseca en Florentina zijn opdrachtgevers waren.

De verklaringen van

- Monaliesa Kuwas-Andrea (zijn vrouw)
- Suzy Rombley (vriendin)

zijn al gebruikt in eerste aanleg.

Maar er waren ook nog verklaringen van

- "Panchek" Damascus (vriend en medeverdachte)
 - Kuwas was ingehuurd door Fonseca en Florentina
- Lisa Florentina (zus van Florentina)
 - heeft Kuwas horen zeggen dat Florentina en Fonseca hem te weinig betaald hadden voor de moord op Wiels

Verklaringen van derden

Verklaringen van personen die op een andere manier hebben gehoord of tot de conclusie zijn gekomen dat Fonseca en Florentina de opdrachtgevers van Kuwas en Martinez waren

1. Monaliesa Kuwas-Andrea
 - heeft zelf van Florentina gehoord dat Kuwas eerst akkoord was gegaan met de prijs en er nu een probleem van maakte
2. Michel Leesley
 - hij weet 99,9 % zeker dat de orders van Fonseca en Florentina kwamen
 - Bolle vertelde dat hij misbruikt was door Fonseca en Florentina
3. Lysantie Cornelia (vriendin van Florentina)
 - denkt dat Fonseca en Florentina samen achter de moord op Wiels zitten
 - omdat ze altijd alles samen doen en
 - omdat er bij Fonseca geld gehaald kon worden

4. Marly Fenix
 - na de aanhouding van Florentina heeft Fonseca zich schuil gehouden omdat hij bang was dat Florentina zou gaan praten
5. Givenchy Maria
 - heeft van 'Panche' Damascus gehoord dat Fonseca en Florentina geld voor de moord op Wiels hadden gekregen
6. "Pencho" Bertinus
 - vertelt aan journalist van de Volkskrant dat hij van Fonseca heeft gehoord dat Jamaloodin aan Fonseca vroeg de huurmoord te regelen
 - die journalist heeft daar een artikel over geschreven
 - Bertinus zegt tegen de politie dat hij achter de inhoud staat van het artikel in de Volkskrant
7. Bedreigde getuige C3
 - C3 weet dat Fonseca aan Michel Leesly heeft verteld dat hij de moord op Wiels heeft georganiseerd

Afgeluisterde gesprekken (OVC)

Afgeluisterde gesprekken (OVC) die de inhoud van de verklaringen ondersteunen

- gesprek Florentina en zijn vriendin toen hij vast zat waar ze spreken over ophalen van geld bij Fonseca
- gesprek Kuwas en zijn vrouw in de gevangenis in NL waar ze vrijuit spreken over de rol van Fonseca

Leugenachtige verklaring van Fonseca

Leugenachtige verklaring van Fonseca over zijn verhouding met Florentina

- Fonseca:
 - ik ken Florentina alleen oppervlakkig
 - buiten het werk in de bouw zie ik Florentina niet
 - we kwamen niet bij elkaar thuis
- Er is een overvloed aan getuigenverklaringen, ondersteund door gesprekken waaruit onomstotelijk het tegendeel blijkt
 - Florentina en Fonseca waren goed tot zeer goed bevriend
 - waren heel vaak samen
 - deden altijd alles samen

- leken wel een echtpaar
- ze waren een eenheid
- Pretu was als een zoon voor Nini en ze waren altijd samen
- Fonseca droeg de kist bij begrafenis Florentina

Deze verklaring over zijn relatie met Florentina is kennelijk leugenachtig en bedoeld om de waarheid te verbloemen en kan dus gebruikt worden als bewijs tégen Fonseca.

Algemene werkwijze Fonseca

Uit getuigenverklaringen, uit deelonderzoek Rizinia en uit vonnis Rizinia blijkt:

- Fonseca blijft achter de schermen, op de achtergrond
- Fonseca gebruikt anderen als loopjongen
- Fonseca geeft opdrachten aan anderen
- Fonseca staat aan het hoofd en geeft orders
- Fonseca organiseert het, anderen voeren het uit
- rangorde Fonseca-Florentina
 - Fonseca geeft opdrachten aan Florentina
 - Florentina is de loopjongen van Fonseca
 - Florentina was afhankelijk van Fonseca
 - Florentina leefde van de klussen die hij van Fonseca kreeg

Deze werkwijze en rangorde zijn terug te zien bij de planning en uitvoering van de moord op Wiels: Fonseca op de achtergrond die anderen het vuile werk laat opknappen.

Contacten met de intellectuele daders

Fonseca heeft de contacten met de intellectuele daders

- Robbie dos Santos, George Jamaloodin en Fonseca kennen elkaar
- volgens Michel Leesly is Fonseca de rechterhand van Dos Santos en doet hij alles voor hem
- buurman Melvin 'Mac' Cijntje: iedereen weet dat Dos Santos en Fonseca vrienden zijn
- Hanson (beste vriend van Fonseca), Lysantie Cornelia (vriendin van Florentina), Leesly, B5 en Jamaloodin: Fonseca heeft campagnewerk voor MFK gedaan
- Fonseca is meerdere keren op kantoor bij Jamaloodin geweest en
- heeft daar op een heimelijke manier voor en na de moord zakken met geld opgehaald
- Speedy-medewerker De Windt: Jamaloodin vroeg mij na de aanhouding van Fonseca een vals rapport op te maken over sollicitatiebezoeken van Fonseca, "voor het geval dat"
- tussen januari 2013 en 4 mei 2013 is er 40 maal contact tussen telefoons van Fonseca en Jamaloodin middels sms-verkeer. Na 4 mei 2013 stopt dat.

De schimmige sms-berichten tussen Fonseca en Jamaloodin vlak voor de moord zijn terecht gebruikt voor het bewijs in eerste aanleg.

Afpersing van Fonseca

Tekstberichten tussen Michel Leesly en zijn halfbroer Poenki

- binnen NLS is men boos op Fonseca dat hij de moord heeft georganiseerd en daarvoor NLS 'soldaten' heeft gebruikt
- Bertinus en Leesly zijn naar Fonseca geweest om daar namens de NLS een forse 'schadevergoeding' op te eisen
- dit wordt bevestigd door
 - inhoud tekstberichten (pin)
 - verklaring Bertinus
 - verklaring Monaliesia Kuwas-Andrea
 - tagesprek van Fonseca met zijn vader
 - ze hebben Pencho langs gestuurd, maar laat ze zelf maar komen
 - Leesly geeft toe dat hij gevraagd is om naar Fonseca te gaan met het tekstbericht om geld te vragen, maar zegt dat hij dat niet heeft gedaan
 - afgeluisterde gesprekken (OVC) in auto Leesly
 - Leesly is wel degelijk met het tekstbericht langs Fonseca geweest
 - Fonseca begon te huilen en zei dat hij geen geld had
 - als Leesly dat bij de RC zou hebben toegegeven, dan zou Fonseca 'hangen'
 - verklaring Debrian Domacasse (vriendin van Leesly)
 - heeft van Leesly gehoord dat hij bij Fonseca langs is geweest met pin bericht en dat Fonseca toen begon te huilen

Fonseca ontkent deze poging tot afpersing en ook die verklaring is als kennelijk leugenachtig aan te merken en te gebruiken als bewijs tegen hem.

Eerdere opdracht tot moord

Fonseca heeft aan Kuwas al eerder gevraagd een huurmoord te plegen

- zie paragraaf 12 ZD 01

Aanvullend bewijs ná vonnis GEA 11 mei 2017

Hieronder wordt weergegeven het aanvullend bewijs dat na het wijzen van het vonnis in eerste aanleg nog beschikbaar is gekomen.

Nadere verklaringen Julius Boutisma

- zijn broer Luigi Florentina zou voor hem een baan kunnen regelen bij Speedy Security
- hij heeft zijn CV toen aan Nini gegeven
- Luigi had hem verteld dat Nini zou zorgen dat zijn CV bij de hooggeplaatst persoon bij Speedy zou komen
- Luigi toen zei dat hij een klusje moest doen voor een persoon bij Speedy Security (en een hoog geplaatste persoon bij het CPS)
- Luigi verder vertelde dat als hij het werk zou doen hij deze twee personen in handen zou hebben
- Luigi daarom 100% zeker wist dat hij (getuige) wel een wel een baan bij een van de twee bedrijven zou krijgen
- je niemand in je greep hebt als je een huis voor hem gaat bouwen
- het dus om de moord op Wiels ging

Nadere verklaringen Givenchy Maria

- dat hij zelf van Florentina (Pretu) te horen had gekregen dat Jamaloodin aan Nini heeft betaald voor de moord op Wiels
- hij dit van Pretu hoorde toen hij samen met Otmar Oleana bij de woning van Pretu was
- Pretu daar vertelde dat er onderhandelingen gaande waren tussen Nini en Jamaloodin voor het uitvoeren van de moord op Wiels

Nader onderzoek naar aanleiding van verklaringen E. Gumbs

- verklaring Gumbs:
 - overvaller juwelier Renaissance Curaçao met buit naar Jamaloodin
 - Florentina was daarbij
 - Fonseca kwam later ook
- verklaring Givenchy Maria
 - Pretu (Florentina) heeft hem verteld had dat hij (Pretu) de overval op juwelier Freeport Renaissance Curaçao georganiseerd had
 - de 2 overvallers zijn Jojo en een jongen uit Kustbatterij

- hij herkent op foto's Ryangelo Zimmerman als Jojo en Jean Carlo Coffie als de jongen van Kustbatterij
- hij hoorde van Nini dat ze voor de buit bij Jojo en de man van Kustbatterij moesten zijn
- onderzoek Chroom
 - modus operandi overvallen op Freeport Renaissance Curaçao is zelfde als bij overval Gandelman Jewellers in Renaissance Mall te Aruba op 28 januari 2012
 - buit overval Aruba: Rolex horloges
- verklaring Julius Boutisma (broer van Luigi Florentina)
 - zijn broer Luigi vertelde hem dat hij samen met zijn ploeg de overval op de juwelier te Aruba had gepleegd
 - dat zijn broer Luigi samen met zijn ploeg op dezelfde vlucht naar Aruba is gereisd
 - dat als de politie wil weten wie er aan de overval op Aruba hebben deelgenomen dat de politie dan de vluchtlIJst moeten raadplegen
 - Luigi hem 3 horloges liet zien, waaronder een Rolex
- vluchtgegevens CUR – AUA – CUR
 - heenreis 27 januari 2012 met aan boord
 - Luigi Florentina
 - Ryangelo Zimmerman
 - Jean Carlo Coffie
 - Shurendy Offerman
 - overval Aruba vindt plaats op 28 januari 2012
 - terugreis 29 januari 2012 met aan boord
 - Luigi Florentina
 - Ryangelo Zimmerman
 - Jean Carlo Coffie
 - Shurendy Offerman
 - alle vier bijna gelijktijdig ingecheckt op de vlucht
- nader onderzoek Chroom
 - overval op Gandelman Jewellers Arubais gepleegd door Florentina, Zimmerman, Coffie en Offerman. Dit blijkt oa uit

- verklaringen Boutisma en Zievinger
 - vluchtgegevens
 - herkenning op camerabeelden
 - dacty en dna sporen van Coffie en Zimmerman op achtergelaten helm
- verklaring C.C. Martina (ex-vriendin en ex-werkneemster van Jamaloodin)
- Jamaloodin gaf aan dat hij een horloge van Nini had gekocht
 - dat het niet veel had gekost omdat het een gestolen horloge was
 - dat het volgens Jamaloodin een Rolex horloge was
 - Jamaloodin heeft haar verteld dat Nini Fonseca hem een keer goudstaven te koop had aangeboden

Conclusie OM

- overval op Freeport Renaissance Curaçao is gepleegd door de ploeg van Florentina
- Fonseca weet waar de buit van die overval is
- Jamaloodin heeft een gestolen Rolex van Fonseca gekocht
- er is een relatie tussen de overvallers, Florentina, Fonseca en Jamaloodin
- dit bevestigt de verklaring van Gumbs en verhoogt de geloofwaardigheid ervan

Geen alternatief scenario

Behalve Florentina en Fonseca zijn er geen enkele andere personen in beeld gekomen die Kuwas en Martinez zouden hebben aangestuurd of betaald

- na jaren gedegen onderzoek in alle mogelijke richtingen komen alleen Florentina en Fonseca naar voren
- als er iemand anders dan Fonseca en Florentina bij deze aansturing betrokken zijn, dan zou dat binnen de kleine gemeenschap van Koraalspecht en NLS bekend zijn en zou dat op de één of andere manier naar buiten zijn gekomen
- en dat is niet zo
- alles wijst in één richting en
- er is maar één conclusie mogelijk, geen enkele twijfel: Fonseca was samen met Florentina de opdrachtgever van Kuwas en Martinez,
- dat is wettig en overtuigend bewezen.

Hoe deze bewezenverklaring juridisch gekwalificeerd moet worden en welke strafoplegging op zijn plaats is, zal hieronder worden besproken.

Medeplegen

In de arresten HR 2 december 2014, ECLI:NL:HR:2014:3474, NJ 2015/390, HR 24 maart 2015, ECLI:NL:HR:2015:718, NJ 2015/395 en HR 5 juli 2016, ECLI:NL:HR:2016:1316 heeft de Hoge Raad enige algemene overwegingen over het medeplegen gegeven, die op de onderhavige casus van toepassing zijn.

Voor de kwalificatie medeplegen is vereist, dat sprake is van nauwe en bewuste samenwerking. De kwalificatie is slechts gerechtvaardigd als de bewezenverklarde - intellectuele en/of materiële - bijdrage van de verdachte aan het delict van voldoende gewicht is.

Een en ander brengt mee, dat indien het tenlastegelegde medeplegen in de kern niet bestaat uit een gezamenlijke uitvoering, zoals in casu, op de rechter de taak rust om in het geval, dat hij toch tot een bewezenverklaring van het medeplegen komt, in de bewijsvoering – dus in de bewijsmiddelen en zo nodig in een afzonderlijke bewijsoverweging – dat medeplegen nauwkeurig te motiveren.

Bij de vorming van zijn oordeel, dat sprake is van de voor medeplegen vereiste nauwe en bewuste samenwerking, kan de rechter rekening houden met onder meer:

de intensiteit van de samenwerking;

de onderlinge taakverdeling;

de rol in de voorbereiding;

de uitvoering of de afhandeling van het delict;

het belang van de rol van de verdachte, diens aanwezigheid op belangrijke momenten en het zich niet terugtrekken op een daartoe geëigend tijdstip.

Uit de bewijsvoering, zoals hiervoor weergegeven, kan onder meer het volgende worden vastgesteld:

appellant heeft samen met Florentina de opdracht aan Kuwas en Martinez gegeven om tegen betaling van een grote hoeveelheid geld de moord op Wiels te plegen;

daarbij heeft appellant Florentina belast met en aangezet tot het werven en instrueren van de uitvoerders, Kuwas en Martinez;

voorts heeft appellant, al dan niet via Florentina, jegens Kuwas en Martinez vooraf persoonlijk ingestaan voor de betaling van het toegezegde geld;

appellant heeft tevens de daadwerkelijke uitbetaling van in elk geval Kuwas, welke uitbetaling achteraf via Florentina is gegaan, geëffectueerd;

eerder heeft appellant de moordopdracht en het geld daarvoor op zijn beurt van een bovenliggende partij, in de persoon van in elk geval Jamaloodin, waarmee hij contact onderhield, persoonlijk ontvangen;

daarbij heeft appellant zich in elk geval naar Jamaloodin toe zich actief betoond door en de opdracht aan te nemen en het geld daarvoor in ontvangst te nemen en aan te wenden.

Het oordeel is derhalve meer dan gerechtvaardigd, dat de bijdrage van appellant aan het bewezenverklarde delict van voldoende gewicht is en dat derhalve sprake is geweest van de voor medeplegen vereiste nauwe en bewuste samenwerking tussen appellant en zijn mededaders Florentina, Kuwas en Martinez.

Voorbedachte raad

Voormelde bijdrage zag op het plegen van de ergst denkbare vorm van levensberoving, namelijk moord, waarvoor Kuwas, als de enige in leven gebleven uitvoerder van de aanslag, ook onherroepelijk als medepleger is veroordeeld.

Voor een bewezenverklaring van moord, meer in het bijzonder het onderliggende bestanddeel "voorbedachte raad", moet, volgens vast rechtspraak van de Hoge Raad, komen vast te staan, dat appellant zich gedurende enige tijd heeft kunnen beraden op het te nemen of het genomen besluit en dat hij niet heeft gehandeld in een ogenblikkelijke gemoedsopwelling, zodat hij de gelegenheid heeft gehad na te denken over de betekenis en de gevolgen van zijn voorgenomen daad en zich daarvan rekenschap te geven (volgens HR 15 oktober 2013, ECLI:HR:NL:2013:963, NJ 2014/156, HR 23 september 2014, ECLI:NL:HR:2014:2761)

Bij de vraag of sprake is van voorbedachte raad gaat het bij uitsteking om een weging en waardering van de omstandigheden van het concrete geval door de rechter, waarbij deze het gewicht moet bepalen van de aanwijzingen, die voor of tegen het bewezen verklaren van voorbedachte raad pleiten. De vaststelling, dat de verdachte voldoende tijd had om zich te beraden op het te nemen of het genomen besluit vormt weliswaar een belangrijke objectieve aanwijzing, dat met voorbedachte raad is gehandeld, maar behoeft de rechter niet ervan te weerhouden aan contra-indicaties een zwaarder gewicht toe te kennen.

Bij contra indicaties kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de omstandigheid, dat de besluitvorming en uitvoering in plotselinge hevige drift plaatsvinden, dat slechts sprake is van een korte tijdsperiode tussen besluit en uitvoering of dat de gelegenheid tot beraad eerst tijdens de uitvoering van het besluit ontstaat.

Zo kunnen bepaalde omstandigheden (of een samenstel daarvan) de rechter uiteindelijk tot het oordeel brengen dat de verdachte in het gegeven geval niet met voorbedachte raad heeft gehandeld.

Mede met het oog op het strafverzwarende gevolg dat dit bestanddeel heeft, moeten aan de vaststelling dat de voor voorbedachte raad vereiste gelegenheid heeft bestaan, bepaaldelijk eisen worden gesteld en dient de rechter, in het bijzonder indien de voorbedachte raad niet rechtstreeks uit de bewijsmiddelen volgt, daaraan in zijn motivering van de bewezenverklaring nadere aandacht te geven.

De achtergrond van het vereiste dat de verdachte de gelegenheid heeft gehad na te denken over de betekenis en de gevolgen van zijn voorgenomen daad en zich daarvan rekenschap te geven, is dat ingeval vaststaat, dat de verdachte die gelegenheid heeft gehad, het redelijk is aan te nemen dat de verdachte gebruik heeft gemaakt van die gelegenheid en dus daadwerkelijk heeft nagedacht over de betekenis en de gevolgen van zijn voorgenomen daad en zich daarvan rekenschap heeft gegeven. Dat de verdachte daadwerkelijk heeft nagedacht en zich rekenschap heeft gegeven leent zich immers moeilijk voor strafrechtelijk bewijs, zeker in het geval dat de verklaringen van de verdachte en/of eventuele getuigen geen inzicht geven in hetgeen voor en ten tijde van het begaan van het feit in de verdachte is omgegaan. Of in een dergelijk geval voorbedachte raad bewezen kan worden, hangt dan sterk af van de hierboven bedoelde gelegenheid en van de overige feitelijke omstandigheden van het geval zoals de aard van het feit, de omstandigheden waaronder het is begaan alsmede de gedragingen van de verdachte voor en tijdens het begaan van het feit. Daarbij verdient opmerking dat de enkele omstandigheid dat niet is komen vast te staan dat is gehandeld in een ogenblikkelijke gemoedsopwelling, niet toereikend is om daaraan de gevolgtrekking te verbinden dat sprake is van voorbedachte raad.

De onderhavige kwestie imponeert in de planning en uitvoeringsfase als moord pur sang. Er zijn geen enkele aanwijzingen, dat besluitvorming en uitvoering in plotselinge hevige drift tot stand zijn gekomen, a contrario, het geheel getuigt van een koele en berekende belegging van de uiteindelijke aanslag, waarover enige tijd is gegaan, waarin een ieder, die daarbij betrokken was, inclusief appellant, meer dan voldoende tijd heeft gehad om na te denken over de betekenis en gevolgen van hun voorgenomen daad om Wiels om te brengen. Daarmee is het bestanddeel voorbedachte raad meer dan genoegzaam bewezen.

Strafmaat

Appellant is als medepleger verantwoordelijk voor de door Kuwas gepleegde moord op Helmin Wiels.

Appellant heeft immers samen met Florentina aan Kuwas, een notoire hitman, de opdracht gegeven om tegen betaling van een grote som geld het slachtoffer om het leven te brengen.

Kuwas heeft, zoals het Hof in zijn zaak heeft overwogen, op meedogenloze wijze een eind gemaakt aan het leven van het slachtoffer en hem daarbij op schokkende en beangstigende wijze uit het leven van de nabestaanden weggerukt.

Bij de strafmaat spelen, naast het voorgaande, de volgende factoren een rol.

Allereest heeft appellant met het voorgaande het slachtoffer beroofd van zijn recht op leven. Het recht op leven behoort tot de meest fundamentele rechten, die in onze rechtsorde dienen te worden beschermd. Het handelen van de appellant getuigt van een volstreekte minachting van dat recht op leven.

Appellant en zijn mededaders hebben door hun handelen tevens groot en onherstelbaar leed toegebracht aan de gezins- en familieleden van het slachtoffer. Bovendien roept een dergelijk gewelddadig optreden in het openbaar en op klaarlichte dag gevoelens op van onveiligheid in de maatschappij.

Daarbij geldt als strafverzwarend, dat met Helmin Wiels een politicus en volksvertegenwoordiger is vermoord, die, gelet op de verkiezingsuitslag, een significant deel van de bevolking vertegenwoordigde en die leider was van de politieke partij Pueblo Soberano, waardoor in het algemeen, binnen Curaçao, maar ook daarbuiten, de rechtsorde zeer ernstig is geschokt.

Onder de getroffen rechtsorde valt in het bijzonder ook het democratisch proces in ons land, waarin een ieder, politici en burgers, zich vrij dienen te wanen hun mening te geven en misstanden aan de kaak te stellen.

Met deze politieke liquidatie is een dag gemarkeerd, die verder in schande zal voorbestaan in de geschiedenis van ons land. Enkel tijd en berechting van allen, die hiervoor verantwoordelijk zijn, zal leren of de democratische rechtsorde zich ooit hiervan zal herstellen.

Door het politieke karakter dient deze moord zwaarder te wegen dan een enkelvoudige moord die dit politieke karakter niet heeft.

Daarbij speelt tevens een verzwarende rol, dat appellant een recidivist is, getuige zijn veroordeling in de zaak met parketnummer 500.00219/15 door GEA en Hof van Justitie, bij vonnis van respectievelijk 30 oktober 2015 en 16 maart 2017, voor feiten, te weten,

bezit en uitvoer van cocaïne en witwassen van geld, gepleegd in de periode 1 april 2010 tot en met 15 mei 2015, tot een gevangenisstraf van 4 jaren met aftrek van voorarrest is veroordeeld.

Het bijzondere van voormelde veroordeling is, dat de feiten in kwestie voor en na de moordaanslag op 5 mei 2013 en zelfs na de tussentijdse schorsing van zijn voorlopige hechtenis op 8 augustus 2014 zijn gepleegd!

Daarnaast is appellant in Nederland in de jaren 90 veroordeeld voor een aantal diefstallen, waaronder een diefstal in vereniging met geweld en medeplegen van wederrechtelijke vrijheidsberoving.

Voorts heeft appellant in het geheel geen inzicht betoond in het kwalijke van zijn handelen. Hij heeft thans aantoonbaar geen spijt, geen berouw, geen wroeging, geen enkele morele twijfel gehad, die moord mede te plegen, de opdracht te halen, te krijgen en de taken uit te zetten.

Met het daarbij achter de schermen blijven benadrukt appellant ook nog eens het bijzonder lafhartige karakter van zijn rol en optreden bij het geheel.

Alles bij elkaar gekomen is de volgende straf passend en geboden, waarbij uit wordt gegaan van een gevangenisstraf van 30 jaar, gecorrigeerd met de gevangenisstraf van 4 jaren, die appellant had gekregen in de zaak 500.00219/15, omdat de wet - naar de maatstaf van artikel 1:138 Sr - voorschrijft, dat als er sprake is van een eerdere veroordeling, terwijl het feit van voor die veroordeling is, die tijd in mindering wordt gebracht, derhalve uitkomend op een gevangenisstraf voor de duur van 26 jaren met aftrek van voorarrest.

Conclusie

Uit het voorgaande volgt, dat het geappelleerde vonnis van het GEA, naar het oordeel van het OM, niet in stand kan blijven, aangezien aanvullende bewijsmiddelen en -overwegingen voorhanden zijn om het bewezenverklaarde feit nader te adstrueren, terwijl het strafwaardige karakter van het feit door de OM zwaarder wordt inschat.

Vordert derhalve dat, het geappelleerde vonnis van het GEA, wordt vernietigd, en opnieuw rechtdoend, met overname van de hierboven weergegeven bewijsmiddelen en bewijsoverwegingen, moet leiden tot een veroordeling van appellant wegens het medeplegen van moord, zoals primair tenlastegelegd, met oplegging van een gevangenisstraf van 26 jaren met aftrek van voorarrest vanaf 20 september 2013 tot en met 8 augustus 2014 en vanaf 22 februari 2018.

Gevorderd ter terechtzitting van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba te Curaçao op 6 juni 2018.

de Advocaten-Generaal